

# WINTERBERGH FORSIKRING

## VILKÅR KOMBINERT INDUSTRI

Januar 2023  
Versjon WIND 1-5



**WINTERBERGH**

by WaterCircles Forsikring

## Innhold

Innhold .....	2
KOMBINERT INDUSTRIFORSIKRING .....	3
A HVLKE SKADER SOM DEKKES .....	3
B HVA KAN VÆRE FORSIKRET .....	9
C ERSTATNINGSBEREGNING .....	13
D ANDRE BESTEMMELSER .....	16
E SIKKERHETSFORSKRIFTER .....	21
F SÆRVILKÅR .....	28

## KOMBINERT INDUSTRIFORSIKRING

I tillegg til disse vilkår gjelder:

Forsikringsbeviset med angitte spesifikasjoner og særvilkår.

Generelle vilkår.

Forsikringsavtaleloven av 16. juni 1989 i den utstrekning den ikke er fraveket i vilkårene.

Forsikringsbeviset med angitte spesifikasjoner og særvilkår gjelder foran vilkårene.

### A HVLKE SKADER SOM DEKKES

Forsikringen omfatter fysiske skader på ting- inntruffet i forsikringstiden. Utgifter til vedlikehold eller forbedringer omfattes ikke.

#### A.1 Brann.

##### A.1.1 Selskapet svarer for skade ved:

- brann, dvs. ild som er kommet løs.
- plutselig nedsoting fra ildsted.
- eksplosjon.

##### A.1.2 Unntatt er:

- skade ved sprengningsarbeider som utføres på forsikringsstedet.
- skade på forbrenningsmotor ved eksplosjon i denne.
- skade på transformator, elektrisk maskin, apparat og datautstyr - ved eksplosjon i disse.
- skade på smelteovn, mikser, skjenk, digel, form o.l, hvor eksplosjon oppstår.

##### A.1.3 Hvilke sikkerhetsforskrifter som gjelder:

Sikring mot brann.

1. Offentlige lover og forskrifter.

Bestemmelser gitt i lover, og forskrifter gitt i medhold av lov, skal til enhver tid overholdes.

Eksempelvis:

- lov om brannvern med forskrifter, samt pålegg gitt av offentlig brannmyndighet,
- lov om tilsyn med elektriske anlegg med tilhørende forskrifter samt pålegg gitt av det stedlige el-tilsyn.

2. Ansvarshavende for brannforebyggende arbeid:

Forsikringstaker/sikrede skal oppnevne en person til å forestå det brannforebyggende arbeid.

3. Brann-/seksjoneringsvegger, branndører og brannlemmer:

Brannvegger skal tilfredsstillende offentlige krav, og alle åpninger og gjennomføringer skal være sikret slik at veggens brannklasse opprettholdes. Branndører og -lemmer skal holdes lukket. Når det er hensiktsmessig at

brannndører og -lemmer holdes åpne, kan dette tillates hvis de har automatisk lukking styrt av røykdetektor. Brannndører og -lemmer skal være funksjonsdyktige.

#### 4. Slokningsredskaper og sprinkleranlegg:

Påbudte slokningsredskaper skal være tilstede på avmerket lett synlig og tilgjengelig plass og holdes i god stand. Slokningsapparater plassert i bolig skal kontrolleres minst en gang hvert femte år.

Slokningsredskaper plassert andre steder skal kontrolleres hvert år. Hvert apparat skal være forsynt med merkelapp som viser datoen for siste kontroll.

Sprinkleranlegg godkjent av selskapet skal være funksjonsdyktig til enhver tid.

Forsikringstaker skal årlig dokumentere sprinkleranleggets slokkekapasitet med rapport fra FG-godkjent kontrollorgan.

#### 5. Varme arbeider.

Med varme arbeider forstås:

Bygge-, installasjons-, monterings-, demonterings, reparasjons-, vedlikeholds- og lignende arbeider hvor det benyttes åpen ild, oppvarming, sveise-, skjære-, lodde- og/eller slipeutstyr.

Følgende forhold skal ivaretas ved varme arbeider:

- Arbeidsstedet og de nærmeste omgivelser skal være ryddet for brennbart avfall.
- Alt brennbart materiale på og i nærheten av arbeidsplassen skal være fjernet eller beskyttet.
- Brennbare bygningsdeler skal være kontrollert og beskyttet.
- Åpninger i gulv, vegger og tak skal være tettet.
- Godkjent slokningsutstyr, min 2 stk 6 kg ABC- slokkeapparat eller 1 " brannslange påsatt vann frem til strålerøret skal være plassert lett tilgjengelig på arbeidsplassen.
- Brannvakt skal være tilstede under arbeidet, under pauser og minst en time etter at arbeidet er avsluttet.
- Ved reparasjon/teking av tidligere tekkede tak, er det forbud mot bruk av åpen flamme.

Forbudet mot åpen flamme gjelder likevel ikke:

- ved legging av lag to ved tolags teking på områder som er mer enn 1 meter fra sluk, gesimser, gjennomføringer, bordkantbeslag og lignende.
- ved teking på takkonstruksjoner som består kun av ubrennbare materialer på områder som er mer enn 1 meter fra sluk, gesimser, gjennomføringer, bordkantbeslag m.v.

Ved tining av is før omteking på tidligere tekkede tak, tillates bruk av åpen flamme på områder som er mer enn 1 meter fra sluk, gesimser, gjennomføringer, bordkantbeslag m.v. For fordampning av restvann etter tining av is er det forbud mot bruk av åpen flamme.

Sertifikat:

Varme arbeider hvor det benyttes åpen ild, sveise-, skjære- og/eller slipeutstyr utenom faste, spesielt tilrettede arbeidsplasser, skal bare utføres av personer som har gyldig sertifikat for varme arbeider, utstedt av Norsk Brannvern Forening eller samarbeidende organisasjon i øvrige, nordiske land.

#### 6. Tobakksrøyking:

I produksjons- og lagerlokaler tillates røyking bare på de steder som er angitt i bedriftens egne røykebestemmelser.

Røykebestemmelsene skal være utarbeidet med tanke på brannsikkerheten og være godkjent av bedriftens ledelse.

7. Orden, renhold og avfallshåndtering:

Brennbart avfall og brennbare materialer som ligger fritt eller i container, søppelkasse, papirkurv eller lignende uten permanent tilsyn, skal plasseres slik at brann i disse ikke kan smitte til bygning, og uansett minst 5 meter fra brennbar yttervegg, og ikke under brennbart tak eller vindusåpning.

Brennbart avfall og brennbare materialer kan likevel plasseres nærmere bygning hvis det er oppbevart i lukket og låst container/oppbevaringsenhet konstruert slik at brann ikke kan spre seg fra containeren/oppbevaringsenheten.

8. Låsing av dører med mer:

Dører skal være låst, vinduer og andre åpninger lukket og sikret slik at uvedkommende ikke uhindret kan ta seg inn.

9. Elektriske anlegg:

Reparasjoner og installasjoner av elektriske anlegg skal utføres av godkjent installatør.

## **A.2 Lynnedslag og elektrisk fenomen.**

### **A.2.1 Selskapet svarer for skade ved:**

- direkte lynnedslag. Med direkte lynnedslag menes at tingen direkte er truffet av lynet og er tydelig merket av lynnedslaget
- elektrisk fenomen på elektrisk maskin, apparat eller ledning med driftspenning inntil 1000 V. Med elektrisk fenomen menes kortslutning, lysbue, overslag og overspenning - også som følge av lyn og tordenvær.

### **A.2.2 Hvilke sikkerhetsforskrifter som gjelder:**

Sikring av elektronisk utstyr:

Utstyret skal på signal-, tele-, sløyfe- og på 230V-400V-siden være beskyttet mot overspenning, nettstøy samt mot variasjon/brudd i nettspenningen.

Utførelse:

På 230V-400V-siden skal det være installert grovvern i nærliggende sikringstavle for utstyret og eksternt finvern (pluggbart vern) ved den enkelte utstyrsenhet.

På signal- og telesiden skal det være installert vern på tele- og signalkabler ved den enkelte utstyrsenhet.

Stormaskiner, sentraler og servere inklusive enhet for sikkerhetskopiering skal i tillegg sikres med avbruddsfri strømforsyning (UPS) med tilstrekkelig batterikapasitet til kontrollert nedkopling. Nedkopling av slikt utstyr skal foregå automatisk. UPS påbegynt installert etter 01.06.2006 skal være av online type.

Jording skal utføres etter leverandørens anvisning og i samsvar med retningslinjer gitt av Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB).

### **A.3 Rørbrudd.**

#### **A.3.1 Selskapet svarer for:**

bruddskade på bygningsledning for vann og annen væske, herunder radiator, varmtvannsbereider eller -beholder, oljetank, septiktank, drenskum, fyrkjele o.l.

Aldersfradrag, se pkt C.7.

#### **A.3.2 Unntatt er:**

- skade på dremsledning.
- skade på takrenne, utvendig nedløp, innvendig nedløp og taksluk for innvendig nedløp.
- utgifter til tining av utvendig ledning.
- skade på infiltrasjonsledning, spredeledning, spredegrøft.

#### **A.3.3 Hvilke sikkerhetsforskrifter som gjelder:**

Sikrede skal sørge for at bygning er tilstrekkelig oppvarmet for å unngå frostskafer eller sørge for nedtapping av røranlegg.

Rørinstallasjoner, utskiftinger og reparasjoner skal utføres av autorisert installatør.

### **A.4 Vann og annen væske.**

#### **A.4.1 Selskapet svarer for skade ved:**

1. utstrømming av gass, vann eller annen væske fra rørledning med tilknyttet utstyr
  - ved brudd eller lekkasje.
  - ved oversvømmelse fra slikt tilknyttet utstyr.

Unntatt er:

- skade i våtrom på gulv eller vegg som skal tåle vann.
- skade ved sopp, herunder muggsopp, råte eller bakterier.
- skade ved at vann trenger inn i bygning utenfra, med mindre det er dekket etter pkt 2 nedenfor.
- tap av gass, vann og annen væske.
- skade som skyldes kondens.

2. vann som plutselig trenger inn i bygning fra terreng eller grunnen i slik mengde at det blir stående vann på gulvet.

Unntatt er

- skade ved sopp, herunder muggsopp, råte eller bakterier.

3. oversvømmelse eller lekkasje fra akvarium eller vannseng.

Unntatt er

- skade ved sopp, herunder muggsopp, råte eller bakterier.

4. utstrømming fra brannslukningsanlegg/apparat.

#### **A.4.2 Hvilke sikkerhetsforskrifter som gjelder:**

Sikrede skal sørge for at bygning er tilstrekkelig oppvarmet for å unngå frostskafer eller sørge for nedtapping av røranlegg.

Varer i rom på bakkenivå eller lavere skal plasseres minst 10 cm over gulv. Rørinstallasjoner, utskiftninger og reparasjoner skal utføres av autorisert installatør.

#### **A.5 Tyveri og hæverk.**

##### **A.5.1 Selskapet svarer for skade ved:**

- tyveri fra og hæverk i eller på bygning.
- tyveri og hæverk på leide rom.

Erstatningen er begrenset til kr 25 000. Skade på glass over 5 m<sup>2</sup> erstattes ikke.

##### **A.5.2 Unntatt er:**

- skade ved tyveri og hæverk begått av ansatte, andre som utfører tjenester/arbeide for sikrede eller som er betrodd nøkler.
- hæverk begått av leietakere eller andre som har lovlig adgang til boliglokalene.
- utgifter til utskifting eller forandring av låser som ikke er skadet hvis nøkler/koder har kommet på avveie.
- skade ved tyveri når bygningen eller rommet er åpent for kunder eller publikum eller når tyven i dette tidsrom har latt seg låse inne i bygningen, selv om tyveriet har skjedd utenfor åpningstiden.

Når lokalene er utstyrt med FG-godkjent, aktivert innbruddsalarm med overføring til alarmstasjon, erstatter selskapet likevel tyveri og hæverk når uvedkommende urettmessig har latt seg innelåse i bygning i åpningstiden.

##### **A.5.3 Hvilke sikkerhetsforskrifter som gjelder:**

Sikkerhetsforskriftene omfatter samtlige adkomstdører, vinduer og andre åpninger. Oppgaver over FG-godkjent materiell/utstyr kan fås fra selskapet.

FG = Forsikringsgodkjent

1. Dører, porter, luker og lignende åpninger skal være låst med minst en FG-godkjent låseenhet. Nøkler må aldri bli i låsen, jf pkt 4 nedenfor. Hvis hengelås benyttes, jf pkt 3 nedenfor.

2. Vinduer, også vindu i dør og dører av glass:

- skal være lukket og haspet eller låst.
- glass i vinduer og i dører, som er plassert lavere enn 4 m over bakkenivå, utbygg eller andre konstruksjoner og gjenstander som gir innklatringsmulighet, skal være sikret slik at glasset ikke kan fjernes fra utsiden med lett håndverktøy.

3. Bommer og hengelåsbeslag skal være av stål og tilfredsstillende:

- utvendig: Tverrsnitt 60 x 10 mm eller tilsvarende styrke.
- innvendig: Tverrsnitt 50 x 8 mm eller tilsvarende styrke.

Låsens og beslagets bøyle skal fylle hverandre. Beslagets bøyle skal være av stål og ha samme styrke og dimensjon som hengelåsbøylen.

Beslag skal være festet slik at det tilsvarer bommens og låsens styrke.

#### 4. Oppbevaring av nøkler/koder:

Nøkler/koder skal oppbevares utenfor forsikringsstedet eller i FG-godkjent låst sikkerhetsskap forsynt med FGs merke eller ved at betrodd person (jfr D.5.1) bærer den på seg. Skapet skal være boltet fast til gulv eller vegg i henhold til produsentens monteringsanvisning.

Hvis nøkler eller koder kommer på avveie skal det omgående treffes relevante tiltak for å sikre at uvedkommende ikke får adgang.

Fra og med den dag ansatte slutter i bedriften, skal bedriften sikre at utleverte nøkler/koder ikke fortsetter å gi vedkommende adgang til bedriftens lokaler, eiendom eller andre ting som eies/leies av bedriften.

5. Før lokalene forlates skal det kontrolleres at uvedkommende ikke befinner seg i bygningen.

## A.6 Snøtyngde, snøpress, ras fra tak.

### A.6.1 Selskapet svarer for:

skade ved snøtyngde, snøpress og ras fra eller på tak.

Unntatt er

- skade som alene rammer takrenner, snøfangere og markiser.

### A.6.2 Hvilke sikkerhetsforskrifter som gjelder:

Sikrede skal sørge for jevnlig snømåking av tak, veranda, balkong og terrasse på bygning slik at skade ikke oppstår. Bygningen må tilfredsstille de lastkrav i.h.t. Bygningslovgivningen som gjaldt da bygningen ble bygd.

## A.7 Andre skader.

### A.7.1 Selskapet svarer for skade ved:

- luftfartøy, eller deler av - eller fra luftfartøy, som rammer ting.  
- naturskade som direkte skyldes skred, storm, flom, stormflo, jordskjelv, vulkanutbrudd, flodbølger eller meteorittnedslag, jfr. Lov om Naturskadeforsikring.

Unntatt er

- Varer under transport, motorvogn og tilhenger til bil, luftfartøy, skip, småbåter og ting i disse, fiskeredskap på fartøy eller i sjøen, utstyr i sjøen for produksjon av fisk, fisk i steng, lås eller dam, utstyr for utvinning av olje, gass eller andre naturforekomster på havbunnen  
- skog  
- avling på rot  
- beite, innmark, utmark  
- ting som det ikke er naturlig å brannforsikre  
- sjøkabler, fjordspenn og luftspenn over vann inkl. feste på land



- flytebrygge og andre flytende konstruksjoner, gangbru/landgang, stein- og betongbrygger, moloer, bruer, klopper, damanlegg, tunneler i fjell og lignende
- skinnegående materiell, som tog, trikk og lignende
- skade som alene rammer antenner, skilt, markiser og lignende
- skade på byggverk eller ting i dette når byggverket er oppført etter at det for vedkommende område er nedlagt bygge- og deleforbud, i medhold av naturskadeloven § 22, og skaden er av slik art som vedtaket gjelder.
- utgifter til forebygging, sikring, flytting eller andre tiltak som ikke skyldes direkte skade på forsikret byggverk eller løsøre.
- utgifter til sikring og forebygging
- infiltrasjons-/spredeledning
- spredegrøft
- brønn eller borehull
- utgifter ved påbud som myndighetene hadde hjemmel til å gi selv om skaden ikke hadde inntruffet
- utgifter som påløper fordi det ikke er søkt om dispensasjon i henhold til Plan og bygningsloven.

### **A.7.2 Selskapet svarer også for:**

annen plutselig skade på bygning enn dem nevnt i punktene A.1 til A.7.1.

Unntatt er skade:

- som består av svinn, svinnsprekker, flekker, riper, avskallinger o.l.
- ved vann, snø, sand o.l. som trenger inn utenfra, med mindre dette skyldes en bygningsskade som er erstatningsmessig etter pkt A.7.2
- som skyldes utilstrekkelig eller sviktende fundamentering, setninger i grunnen, jordtrykk, materialfeil, rust, korrosjon eller annen tæring, svak eller feilaktig konstruksjon eller uriktig montasje.
- som skyldes kjæledyr, gnagere, insekter, bakterier, sopp eller råte.
- ved kondens.
- som rammer mekanisk eller elektrisk innretning, maskin eller apparat.

I tillegg gjelder samtlige ansvarsbegrensinger og unntak som er nevnt i punktene A.1 til A.6.2 også her med mindre annet er uttrykkelig nevnt.

### **A.7.3 Sikkerhetsforskrift.**

Offentlige lover og forskrifter:

Bestemmelser gitt i lover, og forskrifter gitt i medhold av lov, skal til enhver tid overholdes. Eksempelvis: Plan- og Bygningsloven med forskrifter.

## **A.8 Fellesbegrensninger**

Selskapet svarer bare for skader som inntreffer i den tid selskapets ansvar løper etter forsikringsavtalen og FAL.

For skade på forsikrede ting ved at elektrisk strøm uteblir som følge av skade i fremmed elektrisk anlegg, forårsaket av en erstatningsmessig skade, jf vilkårets del A, er erstatningen begrenset til kr 3 000 000.

## **B HVA KAN VÆRE FORSIKRET**

### **B.1 Bygninger, maskiner, inventar, løsøre og varer.**

Forsikringen omfatter de gjenstander og interesser som fremgår av forsikringsbeviset.

#### B.1.1 Bygninger.

Bygning som angitt i forsikringsbeviset er begrenset utvendig av bygningens yttertak, yttervegger og bunnsåle.

Til bygning medregnes:

Grunnmur, bygningsfundamenter, ledninger, heiser, rulletrapper, romventilasjon, installasjoner for rombelysning, romoppvarming, sprinkleranlegg, brannvarslingsanlegg, generell solavskjerming og fastmontert bygningsmessig innredning bekostet av leietaker.

Som bygning regnes ikke:

- utstyr og installasjoner som er spesielt montert for produksjons- eller næringsvirksomhet eller i drift av offentlige eller private virksomheter
- kunstnerisk utsmykking.

#### B.1.2 I tillegg til bygning omfatter byggningsforsikringen:

Utvendige ledninger med tilknyttet utstyr, som fører elektrisitet, gass eller væske til eller fra bygning, fram til tilknytningspunkt til offentlig ledning, egen brønn, tank eller reservoar, men ikke slike som hovedsakelig betjener maskiner og løsøre.

Som tilknyttet utstyr regnes også:

- tank/kum
- pumpe i brønn
- varmekabler i adkomstveier til bygningen
- antenneanlegg, samt fastmonterte kabler for data, lyd og bildeoverføring til bruk i bygning/bygningsdel som benyttes til bolig.

Følgende omfattes ikke:

- utvendige ledninger/rør, med tilknyttet utstyr, som hovedsakelig betjener produksjonsutstyr
- utvendige ledninger som benyttes til transport av varer
- drens-, sprednings- eller infiltrasjonsledning og spredegrøft.

#### B.1.3 Maskiner, inventar og løsøresom er montert for eller er et ledd i produksjons- eller næringsvirksomhet eller i drift av offentlige eller private virksomheter

- med faste eller løse installasjoner, så som maskinfundamenter av ethvert slag, maskiners ventilasjonsanlegg m.v og alle tilknyttede rør, kabler og ledninger.

Forsikringen omfatter ikke:

- modeller, mønstre, former, stanser, matriser, klisjeer, trykkplater, stående sats o.l.

Dette er dekket med inntil kr 300 000 under pkt B.2.5.

- motorvogn, tilhenger til motorvogn, luftfartøy, seilbåt eller motordrevet fartøy som ikke er varer i næringsvirksomhet.
- penger og verdipapirer.

#### B.1.4 Varer.

Herunder råvarer, halvfabrikata, ferdige varer, handelsvarer, hjelpestoffer, driftsmaterialer, emballasje og lignende.

## **B.2 Inkluderte tilleggsytelser.**

De angitte forsikringssummer i punktene B.2.1 - B.2.11 nedenfor gjelder pr. skadetilfelle. Ved spesiell avtale kan forsikringssummene økes.

Etter erstatningsmessig skade omfatter forsikringen i tillegg til det som er nevnt i forsikringsbeviset

### **B.2.1 Riving, rydding og bortkjøring.**

Utgifter til riving, rydding og bortkjøring av verdiløse rester av skadede forsikrede ting med inntil 20% av forsikringssummen for ting på forsikringsstedet, høyst kr 3 000 000.

### **B.2.2 Lagring og destruksjon av miljøfiendtlige rester av forsikrede ting.**

Merutgifter, innenfor et tidsrom av 12 måneder, til midlertidig lagring og destruksjon av miljøfiendtlige rester av skadede forsikrede ting etter påbud gitt med hjemmel i lov eller offentlig forskrift, med inntil 20% av forsikringssummen for ting på forsikringsstedet, høyst kr 3 000 000.

Unntatt er utgifter ved påbud som myndighetene hadde hjemmel til å gi selv om skaden ikke hadde inntruffet.

### **B.2.3 Påbud fra offentlig myndighet.**

Merutgifter til skadeutbedring av bygning forsikret her, begrenset til kr 3 000 000, når merutgiftene skyldes endrede tekniske krav til bygningen i henhold til lov eller offentlig forskrift, og gjenoppføringen skjer på forsikringsstedet, jf pkt C.4.2. Kravene må gjelde den skadede del av bygningen og være en direkte følge av

skaden. Selskapet kan kreve at man søker å utnytte de dispensasjonsmuligheter som ligger i Plan- og Bygningsloven.

Forsikringen omfatter nødvendige merutgifter:

- til utbedring av den skadede del av bygningen eller gjenoppføring av bygningen.
- til grunnundersøkelser og fundamentering ved gjenoppføring av bygning.
- som ikke direkte vedrører byggearbeidet, men som er en betingelse for at bygningen tillates gjenoppført på samme byggetomt.

Unntatt er utgifter ved påbud som myndighetene hadde hjemmel til å gi selv om skaden ikke hadde inntruffet.

### **B.2.4 Prisstigning etter skadedag:**

Påløpne merutgifter på grunn av prisstigning etter skadedag, begrenset til 20% av erstatningen for hver skadet ting, jf pkt C.4.1.

### **B.2.5 Modeller, mønstre, former m.v:**

Modeller, mønstre, former, stanser, matriser, klisjeer, trykkplater, stående sats o.l. med inntil kr 300 000. Gjenanskaffelse må skje innen 2 år.

### **B.2.6 Rekonstruksjon av arkiver, datafiler m.v:**

Utgifter til nødvendig rekonstruksjon av manuskripter, yrkestegninger og -beregninger, arkiver, registre, kartoteker, forretningsbøker, datafiler og dataprogram med inntil kr 3 000 000.  
Rekonstruksjon må foretas innen 2 år.

For datafiler og dataprogram gjelder spesielt:  
Erstatningen er begrenset til dokumenterte kostnader til rekonstruksjon av data som har gått tapt eller har blitt skadet og tap eller skade på datamedier.

Innenfor denne summen erstattes:

- gjenoppretting av filer fra foreliggende sikkerhetskopi.
- manuell gjenoppretting av filer fra originalprogrammer eller fra dokumenter som fortsatt er tilgjengelig.
- utskifting og gjeninnsetting av systemdata og standard programdata.

Hvilke sikkerhetsforskrifter som gjelder:

Programvare.

For installerte operativsystemer/andre programmer skal det forefinnes original eller sikkerhetskopi. Disse skal være maskinelt lesbare. Sikkerhetskopi av spesiell programvare skal oppdateres for hver programversjon.

Data.

Det skal forefinnes sikkerhetskopi av data lagret på eksternt datamedium. Nødvendig underlag for rekonstruksjon skal oppbevares. Sikkerhetskopi av data skal tas minst hver annen arbeidsdag og være maskinelt lesbar.

Logg for sikkerhetskopiering av programvare og data skal forefinnes. Loggen skal bekrefte at kopi er identisk med original.

Sikkerhetskopier skal oppbevares i annen bygning eller i låst dataskap. Skapet skal tilfredsstille krav til brannsikkerhet i følge NT FIRE 017 - 120 Data. Nøkler/koder skal oppbevares utilgjengelig for uvedkommende.

#### B.2.7 Investeringer:

Nyanskaffelser av bygninger, maskiner, inventar og løsøre på forsikringsstedet i avtaleperioden, med inntil 5% av samlet forsikringssum for bygninger, maskiner, inventar og løsøre på forsikringsstedet. Verdiøkningen skal meldes til selskapet senest ved utløpet av avtaleperioden.

#### B.2.8 Utvendig vannbasseng o.l.:

Utvendig vannbasseng med tilhørende ledninger, gjerde og flaggstang, og utgifter ved tilsåing og nyplantning av hageanlegg med til sammen kr 100 000.

#### B.2.9 Hageredskap o.l.:

Hageredskap og løst tilbehør til eiendommen, samt fyringsolje og kjølemedium for bygningensjordvarmeanlegg, med til sammen kr 10 0 000.

#### B.2.10 Re-installasjonskostnader:

Kostnader til re-installasjon inklusive klargjøring av maskiner og programvare etter skade med inntil 30% av gjenanskaffelsesprisen for skadet utstyr, høyst kr 50 000. Erstatningsberegning se pkt C.4.3.

B.2.1 Feilsøking elektronisk utstyr:

Kostnader til feilsøking for å fastsette hvilket utstyr, deler/komponenter som er skadet med inntil 30% av gjenanskaffelsesprisen for skadet utstyr, høyst kr 50 000. Erstatningsberegning se pkt C.4.3.

## **C ERSTATNINGSBEREGNING**

FAL § 6-1 er fraveket. I stedet gjelder bestemmelsene nedenfor.

### **C.1 Bygning.**

#### C.1.1 Ved gjenoppføring eller reparasjon:

1. Dersom bygningen blir reparert/gjenoppført

- innen landets grenser,
- til samme formål,
- innen 5 år,
- av eier, ektefelle/samboer eller livsarving, beregnes erstatningen etter følgende regler

Erstatningen beregnes på grunnlag av kostnadene til reparasjon/gjenoppføring til samme - eller vesentlig samme - stand som umiddelbart før skaden inntraff, beregnet etter prisene på skadedagen.

Erstatningsgrunnlaget kan ikke settes høyere enn gjenoppføringsprisen før skaden, fratrukket verdien etter skaden, regnet etter samme regel, jf pkt D 3.1.

Del/komponent som står foran utskifting eller riving, erstattes etter sin omsetningsverdi, etter fradrag for kostnadene ved riving/demontering.

Dersom omsetningsverdien av den nye/reparerte bygning blir større enn bygningens omsetningsverdi før skaden, gjøres det fradrag for den økning som overstiger 40% av omsetningsverdien før skaden inntraff.

Ved fastsettelse av bygningens omsetningsverdi skal det tas hensyn til mulige endringer i avkastning, beliggenhet og andre forhold. Nødvendige beregninger baseres på en byggepris tilsvarende gjenoppføringsprisen, jf pkt D.3.1.

2. Dersom bygningen blir reparert/gjenoppført til annet formål, men ellers tilfredsstillende kravene i pkt C 1.1 underpkt 1, skal erstatningsberegningen gjennomføres som beskrevet i pkt C 1.1 underpkt 1, med det unntak at fradrag skal gjøres for enhver økning i omsetningsverdien.

3. Bygninger som ikke har noen omsetningsverdi verdsettes på følgende måte:

Bygningens omsetningsverdi før skaden fastsettes til bygningens gjenoppføringspris med fradrag for verdiforringelse av bygningskomponenter eller deler av komponenter på grunn av elde, bruk og annen fysisk forringelse, samt for ting som står for utskifting - multiplisert med 0,9.

Ved gjenoppføring til samme formål settes omsetningsverdien etter skaden til gjenoppføringsprisen.

Ved gjenoppføring eller reparasjon til annet formål men ellers tilfredsstillende kravene i pkt 1, skal økningen av omsetningsverdien ut over 10% fratrekkes.

C.1.2 Uten gjenoppføring eller reparasjon som nevnt i pkt C 1.1:

For bygning som ikke repareres/gjenoppføres som angitt i pkt C.1.1, fastsettes erstatningsgrunnlaget etter pkt C.1.1, men ikke høyere enn til reduksjonen i bygningens omsetningsverdi som følge av skaden. Dersom bygningen ikke kan omsettes separat, legges i stedet bygningens bruksverdi til grunn.

C.1.3 Bygning som står foran riving. Midlertidig bygning som ikke repareres/ gjenoppføres:

Erstatningsgrunnlaget, jf pkt C.1.1, er begrenset til verdien av bygningens brukbare materialer, tatt ned og lagt ferdig for salg/transport. Det gjøres fradrag for utgiftene ved riving.

## **C.2 Maskiner, inventar og løsøre.**

C.2.1 Ved gjenanskaffelse eller reparasjon:

Erstatningen beregnes på grunnlag av kostnadene til reparasjon/gjenanskaffelse til samme - eller vesentlig samme - stand som umiddelbart før skaden inntraff, beregnet etter prisene på skadedagen. Erstatningsgrunnlaget kan ikke settes høyere enn gjenanskaffelsesprisen før skaden, jf pkt D.3.3, fratrukket verdien etter skaden, regnet etter samme regel.

Det skal gjøres fradrag for verdiøkning ved forbedring av tilstanden på den skadde ting eller del/komponent av tingen ved at brukt blir erstattet med nytt. Ved vurderingen tas hensyn til forringelse ved elde, bruk, nedsatt bruksverdi, den tid tingen har vært i bruk og gjenstående brukstid.

Frdrag gjøres for den del av verdiøkningen som overstiger 40% av tingens eller delens/komponentens verdi før skaden.

C.2.2 Uten gjenanskaffelse eller reparasjon:

For ting som uansett årsak ikke er reparert eller gjenanskaffet innen tre år etter at skaden inntraff, beregnes erstatningsgrunnlaget som i pkt C.2.1, men begrenset til reduksjonen i omsetningsverdien som følge av skaden.

## **C.3 Varer.**

Erstatningen beregnes på grunnlag av kostnadene til reparasjon til samme - eller vesentlig samme stand som før, beregnet etter prisene på skadedagen. Erstatningsgrunnlaget kan ikke settes høyere enn verdien før skaden, beregnet i samsvar med pkt D.3.4. Ved totaltap settes erstatningsgrunnlaget til verdien før skaden.

## **C.4 Tilleggsdekninger.**

C.4.1 Prisstigning:

Prisstigning regnes fra skadedagen til reparasjon, gjenanskaffelse eller gjenoppføring har skjedd eller normalt kunne ha skjedd.

Prisstigning erstattes i samme forhold som skaden for øvrig og er begrenset til 20% av erstatningen for hver skadet ting etter skadedagens prisnivå.

I beregningen gjøres fradrag for opptjente renter av erstatninger.  
Selskapet erstatter pristigning bare hvis skaden er utbedret innen 5 år fra skadedagen for bygning og innen 3 år for maskiner, inventar og løsøre.

Erstatningen fastsettes og forfaller til betaling når skaden er utbedret.

#### C.4.2 Merutgifter ved skadeutbedring pga påbud:

1. Merutgifter ved utbedring eller gjenoppføring settes til forskjellen mellom gjenoppføringsprisen for en bygning tilsvarende den forsikrede med samme størrelse og etasjetall, men utført i samsvar med påbudene, og gjenoppføringsprisen for den forsikrede bygning. Merutgifter ved byggemåte og utstyr som er urasjonelle etter dagens byggeskikk, tas ikke med.
2. Merutgifter ved grunnundersøkelser og fundamentering, som skyldes påbud gitt som følge av den erstatningsmessige skaden, beregnes som for en bygning tilsvarende den forsikrede, utført i samsvar med påbudene.

Ved fastsettelse av merutgifter tas ikke med:

- merutgifter til utgraving eller utsprenging av kjeller.
- merutgifter som skyldes at bygning gjenoppføres større enn den skadde.
- tap av nytteareal, som følge av påbud, i forhold til den skadde bygning.

Utbedring/gjenoppføring må være avsluttet innen 5 år etter skadedagen, og erstatningen forfaller først til betaling når skaden er utbedret.

#### C.4.3 Feilsøking og re-installasjon:

Dersom det er fratrukket for verdiøkning etter pkt C.2 for skaden på tilhørende utstyr skal tilsvarende fradrag beregnes for kostnader til feilsøking og re-installasjon.

### **C.5 Skjønn.**

Fastsettelse av erstatningsgrunnlag og verdier avgjøres ved skjønn hvis sikrede eller selskapet krever det. Skjønnen kan ikke med bindende virkning for partene ta stilling til skadeårsak og andre faktiske forhold som er avgjørende for selskapets ansvar.

Bestemmelsene om skjønn i Generelle vilkår pkt. 2 legges til grunn.

### **C.6 Egenandel.**

Ved erstatningsberegningen gjøres reduksjoner med hjemmel i vilkår eller lov, før fradrag av egenandel.

I erstatningsoppgjøret for hver sikret trekkes følgende egenandel når annet ikke er bestemt eller særskilt avtalt:

kr 30 000.

Ved naturskade er egenandel den som departementet til enhver tid har bestemt i Lov om naturskadeforsikring § 3.

Har sikrede flere forsikrede ting i selskapet som er berørt ved en og samme hendelse, trekkes bare en egenandel - den høyeste.

## **C.7 Aldersfradrag.**

Aldersfradrag gjøres gjeldende i stedet for den avtalte egenandel når aldersfradraget overstiger denne.

Ved kortslutning eller annen elektrisk fenomenskade på mekanisk eller elektrisk innretning, maskin eller apparat, gjøres fradrag med 10% av skaden for hvert år siden tingen ble tatt i bruk som ny, men ikke mer enn 80%.

Ved bruddskade på utvendige ledninger, inklusive vann- og avløpsledninger under bygningen, tanker og kummer av plast, fiberarmert plast, kobber, messing eller rustfritt stål, gjøres fradrag på grunnlag av de totale reparasjonskostnader, herunder oppgravings- og gjenfyllingsutgifter, med 3% for hvert hele år utstyret er eldre enn 20 år.

Ved bruddskade på utvendige ledninger, inklusive vann- og avløpsledninger under bygningen, tanker og kummer av annet materiale enn plast, fiberarmert plast, kobber, messing eller rustfritt stål, gjøres fradrag på grunnlag av de totale reparasjonskostnader, herunder oppgravings- og gjenfyllingsutgifter, med 5% for hvert hele år utstyret er eldre enn 10 år.

Ved bruddskade eller skade ved elektrisk fenomen på varmtvannsbeholder, -bereder eller fyrkjele, gjøres fradrag på grunnlag av de totale reparasjonskostnader med 5% for hvert hele år utstyret er eldre enn 10 år.

Ved ulik alder på skadde deler legges den eldste delens alder til grunn for hele erstatningsberegningen. Aldersfradrag gjøres i de samlede utgifter.

## **C.8 Egeninnsats**

Eget arbeid i form av skadebegrensning, vask, rydding eller lignende erstattes med 300 kroner per time.

## **D ANDRE BESTEMMELSER**

### **D.1 Hvem forsikringen gjelder for.**

Forsikringen gjelder for:

D.1.1 den som er nevnt i forsikringsbeviset.

D.1.2 innehaver av tinglyst eiendomsrett, panterrett eller annen tinglyst sikkerhetsrett ved forsikring av fast eiendom.

D.1.3 innehaver av panterrett i løsøre eller varer, men bare dersom panthaveren har mottatt forsikringsattest fra selskapet, jf FAL § 7-1, 3. ledd, som er fraveket.

D.1.4 annen panthaver eller eier av ting enn dem som er omtalt ovenfor (pkt D.1.1 - pkt D.1.3.), men bare dersom forsikringstakeren har forsikringsplikt eller bærer risikoen for tingen.

Ting leiet eller lånt fra andre er bare dekket når dette fremgår av forsikringsbeviset eller når forsikringstakeren ved lov eller skriftlig avtale har forsikringsplikt eller har overtatt risikoen.



Ting mottatt til oppbevaring, bearbeiding eller reparasjon er dekket når det fremgår av forsikringsbeviset.

Selskapet kan med bindende virkning for medforsikrede endre avtalen eller la den opphøre.

Ved skadeoppgjør kan selskapet forhandle med forsikringstakeren og utbetale erstatning til ham med bindende virkning for medforsikrede med mindre selskapet har fått skriftlig meddelelse om den medforsikredes interesse etter at skaden inntraff, men før oppgjør finner sted.

D.1.5 ny eier inntil den nye eier har tegnet forsikring, men ikke lenger enn 14 dager etter eierskiftet.

## **D.2 Hvor forsikringen gjelder.**

D.2.1 Forsikringen gjelder på sted som er nevnt i forsikringsbeviset (forsikringsstedet).

D.2.2 For ting som midlertidig befinner seg på annet sted innen Norden og skal til forsikringsstedet, gjelder forsikringen med inntil kr 3 000 000.

Borteforsikringen gjelder ikke:

- for varer i egne eller leide lokaler.
- for ting på bygge- og anleggsplass.
- for ting som anvendes i entreprenør-, installasjons-, monterings- eller håndverksvirksomhet.

D.2.3 Naturskadeforsikringen gjelder i Norge.

## **D.3 Forsikringssummer.**

D.3.1 Fullverdi – bygning.

Fullverdiforsikret bygning er forsikret for inntil hva det på skadedagen ville ha kostet å gjenoppføre tilsvarende, eller i det vesentlige tilsvarende, bygning på skadestedet - gjenoppføringsprisen. Merkostnader ved byggemåte og utstyr som er urasjonelle etter dagens bygge- skikk, tas ikke med.

Premiegrunnlaget fastsettes av selskapet ved forhåndstakst og reguleres senere etter prisindeks for bygning eller ved ny takst.

Tilbygg eller annen forandring som innvirker på bygningens gjenoppføringspris, omfattes av forsikringen og skal meldes til selskapet.

Er melding ikke gitt, erstattes en så stor del av skaden som svarer til forholdet mellom gjenoppføringsprisen slik den ville vært uten og slik den er med forandringen (underforsikring).

Omfatter forsikringen bygninger uten spesifisering i forsikringsbeviset, gjelder tilsvarende bestemmelse for ikke anmeldt ny bygning.

D.3.2 Fast forsikringssum – bygning.

Forsikringssummen fastsettes av forsikringstaker.

Er forsikringssummen lik gjenoppføringsprisen eller høyere, erstattes hele skaden. Er forsikringssummen lavere enn gjenoppføringsprisen, erstattes en så stor del av skaden som svarer til forholdet mellom forsikringssummen og gjenoppføringsprisen (underforsikring).

#### D.3.3 Forsikringssum - maskiner, inventar og løsøre.

Forsikringssummen fastsettes av forsikringstaker. Forsikringssummen skal minst tilsvare hva det på skadedagen ville ha kostet å gjenanskaffe tilsvarende eller i det vesentlige tilsvarende ny ting, gjenanskaffelsesprisen. Er forsikringssummen lavere enn gjenanskaffelsesprisen, erstattes en så stor del av skaden som svarer til forholdet mellom forsikringssummen og gjenanskaffelsesprisen (underforsikring).

Nyanskaffelser omfattes av forsikringen og verdien av disse tas i sin helhet med ved vurdering av om det foreligger underforsikring. Når nyanskaffelser i avtaleperioden er forsikret gjennom vilkårenes pkt B eller ved egen sum for uspesifiserte nyanskaffelser, forhøyes forsikringssummen med verdien av disse nyanskaffelsene, høyst det forsikrede beløp.

#### D.3.4 Forsikringssum – varer.

Forsikringssummen fastsettes av forsikringstaker og skal minst tilsvare verdien. Ved fastsettelse av verdien skal det tas hensyn til sparte kostnader og renter, kontantrabatt, ukurans og andre omstendigheter som innvirker på verdien. For varer som har redusert verdi på grunn av ukurans og som skal selges til redusert pris, skal verdien reduseres i samme forhold som reduksjonen i salgspris.

Varer som sikrede selv ikke har produsert og varer under produksjon, verdsettes til innkjøpspris med tillegg av kostnader, begge deler etter de priser som gjaldt ved ordinær produksjon og levering umiddelbart før skaden inntraff.

Ferdige varer av egen produksjon verdsettes til partiprisen, hensyn tatt til sikredes normale salgsmønster. For solgte varer benyttes kontraktsprisen. Det som berges skal først og fremst anses som solgt.

Er forsikringssummen lavere enn verdien, erstattes en så stor del av skaden som svarer til forholdet mellom forsikringssummen og verdien (underforsikring).

#### D.3.5 Førsterisiko.

For poster med oppgitt sum i vilkåret og for poster i forsikringsbeviset betegnet som førsterisiko, erstattes skade, etter fradrag av egenandel, inntil de oppgitte summer.

Underforsikringsbestemmelsene ovenfor gjelder ikke.

### **D.4 Diverse bestemmelser ved skade.**

#### D.4.1 Skademelding.

Skade skal meldes til selskapet uten ugrunnet opphold. Selskapet kan kreve at skademeldingen skal inneholde sikredes fødselsnummer (11 siffer) eller foretaksnummer. Følgende skader skal meldes til politiet:

- brann, innbrudd, tyveri, hæververk og ran.
- selskapet kan kreve at også andre skader meldes til politiet.

#### D.4.2 Merverdiavgift.

Merverdiavgift refunderes etter dokumenterte kostnader som er påløpt innen 5 år ved utbedring av skaden.

Utlagt merverdiavgift som kan føre til fradrag jf Lov om kompensasjon av mva for kommuner og fylkeskommuner, er ikke dekket etter denne avtalen.

#### D.4.3 Forhold til panthaver, konkursbo, nye eiere o.l.

Overfor panthavere, konkursbo, utleiefirma o.l. er selskapets ansvar begrenset til det laveste av følgende beløp:

- nedgangen i tingens omsetningsverdi som følge av skaden, og
- vedkommendes økonomiske interesse i tingen på skadetidspunktet.

For panthavere betyr "tingen" i denne sammenheng pantobjektet i sin helhet. Disse bestemmelser gjelder ikke leaset fast eiendom.

Ved konkurs gjelder bestemmelsene ovenfor uten hensyn til om konkursen ble åpnet før eller etter at skaden inntraff.

Overfor andre nye eiere, etter at skaden inntraff, enn eierens ektefelle, samboer eller livsarving, begrenses selskapets ansvar som om gjenoppføring eller gjenanskaffelse ikke finner sted.

#### D.4.4 Oppgjørsmåter.

Selskapet kan avgjøre om skaden skal erstattes ved:

- kontantoppgjør
- reparasjon.
- gjenoppføring/gjenanskaffelse, eller
- at selskapet fremskaffer tilsvarende - eller i det vesentlige tilsvarende - ting.

Ved kontantoppgjør kan erstatningen ikke overstige det selskapet hadde måttet betale for reparasjon eller gjenanskaffelse. Ved reparasjon eller gjenoppføring/ gjenanskaffelse, har selskapet rett til å bestemme hvilken reparatør eller leverandør som skal benyttes.

#### D.4.5 Eiendomsretten til skadde ting og til ting som kommer til rette.

Sikrede er pliktig til å beholde en skadet ting mot å få utbetalt erstatning for skaden på tingen, men selskapet har rett til å overta skadde ting.

Kommer ting til rette etter at erstatning er betalt, har den sikrede rett til å beholde tingen mot å betale erstatningen tilbake. Vil ikke den sikrede det, tilfaller tingen selskapet.

#### D.4.6 Selskapets overtakelse av panterrett.

Er selskapet ansvarlig overfor panthaver, men ikke overfor eieren, inntreer selskapet i panthavers rett i den utstrekning selskapet betaler erstatning til panthaver.

## **D.5 Ansvarsbegrensninger - identifikasjon, endring av risiko og sikkerhetsforskrifter.**

D.5.1 Ansvarsbegrensninger som følge av handlinger og unnlaterelser fra personer som sikrede har delegert ansvar til eller fra personer som ansvaret er videredelegert til (identifikasjonsregler).

1. Dersom sikredes rett til erstatning bortfaller som følge av sikredes handlinger eller unnlaterelser, gjelder dette også ved tilsvarende handlinger eller unnlaterelser gjort av ansatt som har det overordnede ansvar for den del av virksomheten hvor forsømmelsen er gjort.

2. Den som ved handling eller unnlaterelse forsømmer å overholde eller påse at sikkerhetsforskriftene blir overholdt, kan helt eller delvis miste retten til erstatning. Retten bortfaller også om forsømmelsen er gjort av andre personer som utfører arbeid av ledende art og av andre som har en særlig selvstendig stilling innen virksomheten, samt arbeidsledere, herunder formenn o.l.

Ved forsømmelse av å overholde sikkerhetsforskriften som gjelder tyveri og hæverk, kan rett til erstatning også bortfalle ved forsømmelse gjort av enhver som er betrodd nøkler eller har ansvaret for låsing der tingen befinner seg. Dette gjelder også dersom den som den sikrede har betrodd nøkler eller ansvar for låsing til, delegerer dette videre til andre personer.

For medforsikret tredjeperson får reglene om bortfall av erstatningen ved forsømmelse av å overholde sikkerhetsforskrift tilsvarende anvendelse. Dette gjelder dog ikke tredjepersoner medforsikret etter FAL § 7-1, 2. ledd.

D.5.2 Ansvarsbegrensninger ved endring av risiko.

Sikringstiltak nevnt i forsikringsbeviset skal være gjennomført og holdt vedlike. Dersom det har skjedd en endring i sikringstiltakene som betinger høyere premie, kan erstatningen bli forholdsmessig satt ned. Tilsvarende kan erstatningen bli satt forholdsmessig ned dersom virksomheten endres slik at den nye virksomheten betinger høyere premie.

D.5.3 Ansvarsbegrensninger ved brudd på sikkerhetsforskrifter.

Forsikringen er overtatt på betingelse av at de fastsatte sikkerhetsforskrifter til enhver tid overholdes. Har sikrede forsømt å overholde sikkerhetsforskriftene, eller påse at de blir overholdt, kan retten til erstatning helt eller delvis falle bort.

D.6 Andre spesielle bestemmelser om naturskade

D.6.1 Er en brannforsikret bygning skadet i en naturulykke, og det ikke gis tillatelse til å reparere eller gjenoppbygge bygningen på skadestedet på grunn av fare for ny naturskade, kan selskapet avregne bygningen som om den var totalskadet. For bolighus og fritidshus gjelder naturskadeforsikringsloven § 1 tredje ledd.

D.6.2 Det kan medføre reduksjoner i anledningen til avregning av reparasjonskostnader dersom skadens inntreden eller omfang helt eller delvis skyldes svak konstruksjon i forhold til de påkjenninger tingen kan ventes å bli utsatt for, dårlig vedlikehold eller tilsyn eller når den skadelidte kan lastes for at han ikke forebygget skaden eller hindret dens omfang. Ved avgjørelsen skal det legges vekt på den skadelidtes forutsetninger for å innse hvilke krav som må stilles, hans mulighet for utbedring av mangelen og forholdene ellers.

Avkortning skal ikke skje hvis den skadelidte bare er lite å legge til last.

D.6.3 Forsikringsselskapenes samlede ansvar ved en enkelt naturkatastrofe er begrenset til det beløp som er fastsatt av Kongen, jf. Lov om naturskadeforsikring § 3. Overstiger skaden denne grense, må sikrede bære en forholdsmessig del av skaden.

D.6.4 Er det tvil om:

- det foreligger naturskade
  - det er inntruffet en eller flere naturkatastrofer
  - betingelsene for nedsettelse eller nektelse av erstatning etter § 1 3. ledd er til stede
- kan sikrede eller selskapet forelegge spørsmålet for klagenemnda for Statens naturskadeordning. Klagenemndas vedtak kan ikke påklages.

## **E SIKKERHETSFORSKRIFTER**

### **E.1. Automatisk brannalarmanlegg.**

Som en del av forsikringsavtalen har selskapet gitt følgende sikkerhetsforskrifter for å forebygge eller begrense skader:

1. Brannalarmanlegget må være utført og godkjent i overensstemmelse med FGs gjeldende "Regler for automatisk brannalarmanlegg" og må utløse innsats fra et godkjent brannvesen innen nærmere fastsatt tidsrom/avstand. FG – ferdigattest for anlegget skal foreligge.

For å oppnå maksimal rabatt kreves et anlegg som er utført og godkjent i overensstemmelse med forsikringsselskapenes bestemmelser (FG-regelverk) og som er underlagt selskapenes offisielle kontrollopplegg (NBF-kontroll).

For anlegg som er utført i henhold til de offentlige bestemmelser og hvor forsikringstaker kan fremlegge tilfredsstillende dokumentasjon og kontrollprosedyrer, kan det gis en redusert rabatt.

Alle utgifter til besiktigelse/kontroll bæres av forsikringstakeren.

2. Alarmanlegget skal alltid holdes i full driftssikker stand og være vel vedlikeholdt. Påbudte planer, instruksjoner, journal etc. skal alltid være på plass.

3. Forsikringstakeren skal oppnevne en kyndig og pålitelig person som er ansvarlig for at de gitte bestemmelser om drift og vedlikehold blir overholdt, og en stedfortreder for ham.

Den ansvarshavende skal påse at:

- a) detektorene ikke overmales. De skal holdes fri for støv og andre forurensninger og ved rengjøring ikke utsettes for vann.
  - b) det ikke oppsettes permanente eller tilfeldige anordninger som kan hindre eller minske en detektors effektivitet.
  - c) fastsatte prøve- eller kontrollprosedyrer vedrørende anlegget eller dets enkelte deler følges nøyaktig.
  - d) journalen føres nøyaktig med tidspunkt for, samt omfang og resultat av prøver og kontroller.
- Videre skal driftsforstyrrelser og falske alarmer med tidspunkt, varighet og årsak, samt opplysning om hvem som har utbedret feilene, føres i denne journal. Alle notater skal signeres. Selskapet og godkjent kontrollør skal ha adgang til å kontrollere journalen.

e) ingen forandring, ominnredning eller utvidelse foretas i de beskyttede bygninger uten at alarmanleggets effektivitet opprettholdes.

Forandringer av anlegget må planlegges og utføres i overensstemmelse med FG-reglene.

f) hvor service på anlegget ikke er garantert innen 12 timer, skal det materiell som er nødvendig for anleggets driftssikkerhet alltid være tilstede i reserve.

g) følgende bestemmelser overholdes hvis alarmanlegget eller deler av det er ute av funksjon:

- Før anlegget settes ut av virksomhet må selskapets samtykke innhentes.
- Arbeidet må utføres slik at avbrytelsen blir så kortvarig og så lite omfattende som mulig. Om mulig må anlegget ikke settes ut av virksomhet om natten.
- Før anlegget settes ut av virksomhet, skal det kontrolleres at brannslukkingsutstyr er på plass og klar til bruk.

Det kan stilles krav om vakthold og vaktrunder.

## **E.2 Automatisk vannsprinkleranlegg**

Som en del av forsikringsavtalen har selskapet gitt følgende sikkerhetsforskrift for å forebygge eller begrense skader:

Ansvarsbegrensninger ved endring av risiko:

Sikringstiltak nevnt nedenfor skal være gjennomført og holdt ved like. Dersom det har skjedd en endring som betinger høyere premie, kan erstatningen bli forholdsmessig satt ned.

Selskapet har godkjent sprinkleranlegget som rabattgivende under forutsetning av at punktene nedenfor er overholdt.

1. Sprinkleranlegget må være utført og godkjent i overensstemmelse med forsikringssekskapenes bestemmelser (FG-regelverket), og være underlagt FG- godkjent kontrollopplegg. Andre standarder eller godkjente sprinkler-regelverk kan aksepteres etter avtale mellom selskapet og forsikringstaker.

Alle utgifter til besiktigelse bæres av anleggseier/forsikringstaker.

FG-regelverket gjelder i sin helhet, men nedenfor er det gjengitt enkelte utvalgte punkter:

2. Anleggseier plikter å sørge for at:

- a) sprinkleranlegget til enhver tid holder den standard som fremgår av kontrollrapport og som selskapet har godkjent.
- b) sprinkleranlegget er funksjonsdyktig til enhver tid.
- c) anlegget blir vedlikeholdt og testet i hht. leverandørens instruks og FG-reglenes bestemmelser.
- d) anlegget blir kontrollert minst én gang årlig av FG-godkjent kontrollinstans, og at kontrollrapport sendes til selskapet.

3. Anleggseier skal utpeke en ansvarlig person og en stedfortreder, som etter nødvendig opplæring av det godkjente sprinklerfirmaet, skal sikre at anlegget forblir funksjonsdyktig.

4. Vedlikeholdsarbeid, forandringer eller reparasjoner i sprinklersystemet, som medfører at anlegget helt eller delvis settes ut av drift, skal utføres så raskt som mulig for å redusere utkoblingstiden til et minimum.

Når et anlegg settes ut av drift skal eieren blant annet sørge for:

- a) at brannvesenet underrettes dersom sprinkleranlegget har alarmoverføring til brannvesenet.

- b) å påse at ansvarlig personale gjennomgår de angjeldende områder, og kontrollere at røyking og bruk av åpen ild forbys.
- c) at når en installasjon forblir utkoblet ut over normal arbeidstid, skal alle branddører og tilsvarende åpninger være lukket.
- d) at annet brannslukkeutstyr er tilgjengelig sammen med trenet personell til bruk av dette.
- e) at enhver pumpe som er ute av drift, skal isoleres ved hjelp av avstengeventiler.

(FG =) Forsikringsgodkjent:

(FG-regelverket = Felleseuropesisk regelverk for planlegging og installasjon av Sprinklersystemer

### **E.3. Godkjent automatisk innbruddsalarmanlegg.**

Forsikringen er overtatt på betingelse av at de sikkerhetsforskrifter som er nevnt nedenfor overholdes.

1. Anlegget må være utført og godkjent i overensstemmelse med FGs gjeldende "Regler for automatisk innbruddanlegg" Ferdigattest i samsvar med regelverket skal foreligge.
2. Det skal være opprettet servicekontrakt mellom forsikringstakeren og innbruddsalarmafirmaet. Alarmanlegget skal hvert år kontrollbesiktiges av innbruddsalarmafirmaet. Utgifter til dette bæres av forsikringstakeren.
3. Forsikringstakeren skal oppnevne en kyndig og pålitelig person som er ansvarlig for at de gitte bestemmelser om drift og vedlikehold blir overholdt, eller være ansvarshavende selv.

Den ansvarshavende skal:

- a) føre kontrolljournal og sørge for at denne til enhver tid er ajourført.
  - b) utføre egenkontroll med korte intervaller for å sikre at de viktigste delene i innbruddsalarmanlegget virker til enhver tid.
  - c) prøve alarmorganer, optiske signaler og alarmoverføring minst hver måned.
  - d) påse at gjenstander, varer o.l. ikke blir plassert slik at en detektors effektivitet svekkes.
4. Ingen bygningsmessig forandring, ominnredning eller utvidelse må foretas uten at alarmanleggets effektivitet opprettholdes. Forandringer av anlegget må utføres i overensstemmelse med "Regler for automatiske tyverialarmanlegg".
  5. Hvis alarmanlegget helt eller delvis utkoples utover normale perioder skal:
    - a) Forsikringstakeren sørge for en annen overvåking der hvor anlegget er utkoplet.
    - b) Underrette forsikringsselskapet når utkoplingen overstiger 72 timer.
  6. Forsikringstakeren skal informere eget personell og eventuelt leieboere om at det er installert automatisk innbruddsalarmanlegg.

### **E.4. Sikring mot tyveri og hæververk**

Reglene gjelder når lokalene er ubemannede/tomme for mennesker.

Eier av virksomheten, eller den som opptrer på eiers vegne, må påse at det ikke er mennesker i lokalene når dørene låses.

Når lokalene er bemannet, må rømningsveier kunne åpnes innenfra i overensstemmelse med brannforskriftenes bestemmelser.

For B-klassifisering av virksomheten, se Virksomhetsregister, FG-121.

Reglene omfatter sikring av dører, porter, luker, vinduer og andre åpninger direkte inn til lokaler som omfattes av forsikringen. Åpninger som ikke kan sikres med dører, porter eller luker skal være sikret med FG-godkjent gitter eller tilsvarende.

Der låsenhet og innbruddsalarm er nevnt i dette dokumentet, skal slikt utstyr være FG-godkjent. Gitter skal være FG-godkjent eller oppfylle kravene i kapittel Sikringsutstyr.

Lokalene skal omsluttet av tette vegger, tak og gulv av solid kvalitet. For anbefaling av materiale til gulv, vegg og tak henvises det til dokumentet bygningskonstruksjoner – vurdering og anbefalinger, FG-320.

For bruk av elektronisk låsesystem (adgangskontroll), se Krav til system og enkeltkomponenter for elektronisk avlåsing i beskyttelsesklassene B1, B2 og B3 i FG-240.

For FG-regler til automatiske innbrudds- og overfallalarmsystem, se FG-200.

Veiledning for gjennomføring av reglene finnes i Håndbok i innbruddssikring, FG-111.

#### **E.4.1 Sikkerhetsforskrifter Beskyttelsesklasse B1**

##### **E.4.1.1 Dører, porter og luker**

- 1 skal være låst med minst 1 stykk låsenhet.
- 2 kan ha låsenhet med innvendig knappvrider dersom:
  - glass med underkant lavere enn 4 meter over terreng, konstruksjon eller gjenstand som gir adgang til knappvrideren, er sikret med gitter eller er FG-godkjent minimum klasse P4A.eller
  - underkant av glass ligger høyere enn 4 meter over terreng, konstruksjon eller gjenstand som gir adgang til knappvrideren.
- 3 som er to-fløyede:
  - skal være låst med låsenhet som holder dørbladene sammen
  - passivt dørblad skal sikres oppe og nede med skåter av stål
  - utenpåliggende skåter skal låses
  - sluttstykke skal ha forsterkerbeslag med gjennomgående bolter
- 4 som er skyvbare, skal være låst til karm eller annen fast bygningskonstruksjon med låsenhet.
- 5 skal være sikret slik at de ikke kan åpnes ved demontering av hengslene fra utsiden.

##### **E.4.1.2 Vinduer og glass inkludert glass i dører**

- 1 Vinduer skal være lukket og haspet, eller låst.
- 2 Glass med underkant lavere enn 4 meter over terreng, konstruksjon eller gjenstand som gir adgang/innklatringsmulighet, skal være festet slik at glasset ikke kan fjernes fra utsiden med lett håndverktøy.

#### **E.4.2 Sikkerhetsforskrifter Beskyttelsesklasse B2**



Utover B1-krav gjelder følgende:

#### **E.4.2.1 Dører, porter og luker**

- 1 skal være låst med minst 2 stykk låsenheter hvorav en kan ha innvendig knappvrider.
- 2 skal minst ha samme styrke og stivhet som en 35 mm kompakt tredør.
- 3 som er utadslående, skal være sikret med minst to bakkantbeslag, eller annen sikring med tilsvarende styrke og funksjon.
- 4 som har trekarm, skal alltid være sikret med minst to bakkantbeslag.

#### **E.4.2.2 Vinduer og glass inkludert glass i dører**

- 1 Glass med underkant lavere enn 4 meter over terreng, konstruksjon eller gjenstand som gir adkomst/innklatringsmulighet, skal være sikret med gitter eller være FG-godkjent minimum klasse P4A.
- 2 Dersom lokalene er sikret med FG-godkjent innbruddsalarm minimum Grad 3 med skallsikring, kan utstillingsvinduer mot offentlig sted være usikret. Den samlede verdi av varer nærmere enn 1,5 m fra usikrede glassflater skal ikke overstige NOK 10 000.
- 3 **Sonesikring**  
Kravene til sikring kan begrenses til å omfatte de tyveriattractive varene etter avtale med forsikringselskapet. Virksomheten for øvrig kan da være beskyttet etter beskyttelsesklasse B1.  
Begge områder skal være sikret med innbruddsalarm minimum Grad 3.

#### **E.4.3 Sikkerhetsforskrifter Beskyttelsesklasse B3**

Utover B1-krav gjelder følgende:

##### **E.4.3.1 Dører, porter og luker**

- 1 skal være låst med minst 2 stykk låsenheter
- 2 skal være FG-godkjent i henhold til EN 1627 minimum klasse 3.

##### **E.4.3.2 Vinduer og glass inkludert glass i dører**

- 1 Glass skal være sikret med gitter eller være FG-godkjent minimum klasse P6B.

#### **E.4.4 Sikringsutstyr**

##### **E.4.4.1 Låsenheter**

- skal være FG-godkjent
- skal bestå av låskasse/tilholder, sylinder, sylinderbeslag og sluttstykke, eller være hengelås med tilhørende beslag
- skal være montert etter fabrikantens anvisninger

#### **E.4.4.2 Innfesting av glass**

skal være sikret spesielt mot demontering iht. Glass og Fasadeforeningens retningslinjer.

#### **E.4.4.3 Fast gitter**

- skal være typegodkjent av FG eller være laget av:  
stål med minst 8 mm diameter eller av stål med tilsvarende tverrsnitt med minst 5 mm tykkelse og kan ha maskestørrelse inntil 10 x 50 cm,
- eller  
stål med minst 5 mm diameter eller av stål med tilsvarende tverrsnitt med minst 4 mm tykkelse og kan ha maskestørrelse inntil 3 x 7 cm.
- skal ha festeordninger som minst tilsvarer gitterets styrke. Gitteret skal festes med minimum 6 mm gjennomgående bolter. Avstand mellom boltene skal maksimalt være 40 cm. Fester skal ikke kunne demonteres fra utsiden
- som ikke er fastmontert, skal være sikret og låst med FG-godkjente låsenheter i henhold til B-krav for dør

Er gitteret montert på hengslet eller skyvbar vindusramme, skal rammen være sikret og låst med FG-godkjent låsenhet som krevd for dør.

#### **E.4.4.4 Rullesjalusi, rulle-, sakse- og skyvegitter**

- skal være typegodkjent av FG
- skal være låst med FG-godkjent låsenhet som krevd for dør
- skal festes til fast karm eller bygningskonstruksjon i henhold til fabrikantens anvisninger og skal ikke kunne demonteres fra utsiden eller i lukket stilling
- med bredde over 3 meter skal være låst med to FG-godkjente låsenheter som krevd for dør, en på hver side
- Rullegitter, saksegitter og skyvegitter skal i lukket stilling være festet til fast karm eller bygningskonstruksjon og sikre hele åpningen. Det skal ikke være mulig å klatre over gitteret i lukket stilling

#### **E.4.4.5 Bakkantbeslag**

skal være slik utformet at det gir døren samme styrke mot oppbryting på hengselsiden (bakkant) som på låssiden.

#### **E.5. Sikkerhetsforskrift for innhold i låst verdiskap/hvelv, nattsafe og minibank.**

Verdioppbevaringsenheten skal tilfredsstillende krav fastsatt i norsk standard 5081, 5088 eller 5089, INSTA610, NS-EN1143-1 eller tilsvarende svensk, finsk eller dansk standard, og være forsikringsgodkjent (FG). Forsikringen omfatter tap eller skade på innhold i oppbevaringsenhet som angitt i forsikringsbeviset.

Nøkler/koder skal oppbevares utenfor forsikringsstedet eller i låst verdiskap med minst samme klassifikasjon eller ved at betrodd person (jf. D.5.1) bærer den på seg.

For nattsafe og minibank svarer selskapet også for hærværksskade på oppbevaringsenhet med innhold selv om hærværket ikke er gjort i den hensikt å begå innbrudd. Erstatningen er begrenset til forsikringssummen for innhold.

Egenandelen er kr 6000.

## **E.6 Sikkerhetsforskrift for fritrygryter**

### **E.6.1 Brannsikring**

E.6.1.1 Ett 6 kg håndslukningsapparat i brann klasse 75F, testet og godkjent etter gjeldende standard, NS-EN 3 skal oppbevares maksimum 5 meter fra frigrytene. Plassering av slukkere skal være merket, fastmontert, lett synlig og lett tilgjengelig. Håndslukker skal kontrolleres iht. NS 3910 av kompetent person.

E.6.1.2 Over frigryter som inneholder mer en 8 liter vegetabilsk olje skal det i tillegg installeres et automatisk brannslukkeranlegg (se punkt 2).

E.6.1.3 Ved arbeidstidens slutt skal strømtilførslene til fritrygrytene frakobles automatisk via en 2 polet tidsbryter.

E.6.1.4 Rengjøring av ventilasjon

- Ventilasjonshette over frigryter skal rengjøres regelmessig og minimum en gang hver uke.
- Ventilasjonskanaler fra fritrygryter skal rengjøres minst en gang i året.

### **E.6.2 Automatisk brannslukkeranlegg**

#### **E.6.2.1 Godkjennelse**

Det automatiske brannslukkeranlegget med slukkemiddel (heretter anlegget) skal prosjekteres og installeres til en relevant standard. Minimumskrav er gitt i NFPA 17A.

Det må dokumenteres at system og funksjonalitet oppfyller krav i standarden

Slokkeanlegget skal kunne løse ut både automatisk og manuelt. Strøm og gasstilførsel skal frakobles automatisk ved aktivisering av anlegget.

Slokkemediet skal være godkjent for matfett og hindre re-antennning etter slokking. Slokkeanlegget skal i tillegg til å dekke frityr, koke- og stekeinnretninger også minimum dekke ventilasjonshette med fettfilter og ventilasjonskanal i henhold til systemkrav.

Ytelsen til slokkeanlegget skal være testet i henhold til UL 300 av et akkreditert sertifiseringsorgan.

#### **E.6.2.2 Drift og vedlikehold**

Anlegget skal alltid holdes i full driftsikker stand.

Produsentens bestemmelser om kontroll, vedlikehold og ettersyn av slokkeanlegget skal følges, det skal verifiseres at dette dekker minimumskrav gitt i NFPA 17A.

Kontroll av anlegget skal gjennomføres av leverandør eller egne ansatte som har fått opplæring i drift og vedlikehold av leverandør og skal utføres minst halvårlig.

All dokumentasjon vedrørende drift og vedlikehold, inkludert kontrolljournaler og lignende, skal være tilgjengelige som en del av internkontrollen.

### **E.6.2.3 Ettersyn og etterkontroll**

E.6.2.3.1 Det skal utpekes en ansvarshavende og en stedfortreder.

E.6.2.3.2 Ansvarshavende og stedfortreder skal :

- Gjennomgå nødvendig opplæring fra leverandør av anlegget
- Sikre at anlegget forblir funksjonsdyktig til enhver tid.
- Påse at alle punkter testprosedyrer, service og vedlikeholdsplaner som er utarbeidet av leverandør, gjennomføres i henhold til de avtalte tidsintervaller.
- Påse at det gjennomføres en årlig kontroll av anlegget, inkludert påbudte håndsløkkerapparat (er).

E.6.2.4 Endringer av anlegget

Ved endringer i de beskyttede området må det sikres at anleggets effektivitet opprettholdes. Endringene eller utvidelser må utføres etter gjeldende regler som beskrevet i punkt 2.1.

E.6.2.5 Forholdsregler ved inntruffet utløsning av slokkeranlegget

Etter at aktivisering har funnet sted skal anlegget uten opphold settes i driftsmessig stand igjen. Beholderne (flaskebatteri) sendes for refylling omgående. Dersom beholderne (fleskebatteri) ikke kan refylles i løpet av 24 timer må det finnes reservebeholdere på forsikringsstedet.

## **F SÆRVILKÅR**

Følgende særvilkår gjelder kun dersom dette er spesifisert i forsikringsbeviset.

### **F.1. Bygningsmessig innredning - førsterisiko.**

Forsikringen omfatter sikredes tap når bygningsmessig tilleggsinnredning bekostet av sikrede som leietaker, etter erstatningsmessig skade i henhold til vilkårets punkt A, ikke lenger kan utnyttes fordi leieforholdet opphører som følge av skade, eller fordi innredningen ikke blir utbedret som ledd i bygningsskadens utbedring.

Erstatningsberegning:

Ved gjenanskaffelse eller reparasjon. Dersom innredningen gjenanskaffes av sikrede innen fem år etter skade, og av sikrede benyttes til næringsvirksomhet innen landets grenser, beregnes erstatningen på grunnlag av kostnadene til reparasjon/gjenoppføring til samme - eller vesentlig samme - stand som umiddelbart før skaden inntraff, beregnet etter prisene på skadedagen. Erstatningsgrunnlaget kan ikke settes høyere enn gjenoppføringsprisen før skaden, fratrukket verdien etter skaden. Del/komponent som står foran utskifting eller riving, erstattes etter sin omsetningsverdi, etter fradrag for kostnadene ved riving/demontering.

Vanlig vedlikehold/ oppussing anses ikke som bygningsmessig innredning.

Uten gjenanskaffelse eller reparasjon. Dersom innretningen uansett årsak ikke er reparert eller gjenanskaffet innen fem år etter at skaden inntraff, settes erstatningsgrunnlaget til omsetningsverdien før skaden etter fradrag for kostnadene ved riving/demontering.

### **F.2. Husleietap.**

Selskapet svarer for:

-tap av husleieinntekt i ansvarstiden, på grunn av erstatningsmessig skade, jf pkt. A. Selskapets tilknyttede tingskadevilkår, inntruffet på forsikringsstedet i forsikringstiden ved at de lokaler som forsikringen gjelder, etter erstatningsmessig tingskade helt eller delvis ikke kan benyttes, at leieforholdet kan forlanges hevet eller ved at eieren plikter å innrømme reduksjon i husleien.

-tap av husleieinntekt i ansvarstiden dersom adkomsten eller bruken av forsikringsstedet er fysisk hindret eller vanskeliggjort som følge av midlertidige skadeforebyggende tiltak, redningstiltak eller selve skaden. Dette gjelder hvis skaden direkte truer eller er utløst, selv om sikredes eiendom ikke direkte er berørt.

Unntatt er tap av husleieinntekt på grunn av at bruken av forsikringsstedet blir fysisk hindret eller vanskeliggjort som følge av forhold nevnt i punkt A.7.1.

Den avtalte ansvarstid fremgår av forsikringsbeviset.

Beregning av husleietap:

Tap av husleieinntekt beregnes på grunnlag av leieinntekten for umøblerte rom med de forandringer som er en følge av enten skriftlige avtaler eller sannsynlig utvikling i ansvarstiden. For lokaler som eieren selv anvender fastsettes leien etter markedspris. Det gjøres fradrag for innsparte utgifter.

I beregningen tas ikke med den del av tapet som skyldes at gjenoppføring eller reparasjon hindres eller sinkes på grunn av:

- a) andre forbedringer, utvidelser eller endringer enn slike som skyldes påbud gitt med hjemmel i lov eller offentlig forskrift for utbedring av bygningskaden. Selskapet svarer ikke for slikt tap som myndighetene hadde hjemmel til å gi selv om skaden ikke var inntruffet.
- b) reguleringsvedtak truffet etter skaden.
- c) manglende arbeidskraft etter skaden.
- d) ufullstendig tingforsikring
- e) manglende finansiering

I den samlede erstatning for tap av husleieinntekt og prisstigning blir det gjort fradrag for opptjente renter av erstatninger.

Forsikringssum – husleietap:

Forsikringssummen fastsettes av forsikringstaker og skal minst tilsvare forsikringsinteressen.

Forsikringsinteressen settes til summen av forventede brutto inntekter i avtalt ansvarstid, dvs. leieinntekter og kontraktsmessige tilleggsytelser for de lokaler forsikringen gjelder. For lokaler som eieren selv anvender og for ledige lokaler, ansettes leien etter markedspris.

Er forsikringssummen lavere enn forsikringsinteressen, erstattes en så stor del av tapet som svarer til forholdet mellom forsikringssummen og forsikringsinteressen (underforsikring).

### **F.3. Lagerforsikring – etterdeklarasjon.**

Forsikring på lagerbeholdninger er overtatt på følgende særvilkår:

1. Ved forsikringens tegning og fornyelse avtales forsikringsgrense lik den antatt høyeste samlede forsikringsverdi i forsikringstiden. Samtidig skal forsikringstakeren oppgi forsikringsverdien av de forsikrede ting ved siste opptelling av beholdningene, som må være foretatt i løpet av de siste 30 dager før forsikringens

begynnelsesdag og fornyelsesdag. Oppgaven skal være ledsaget av forsikringstakerens erklæring om at det oppgitte beløp er forsikringsverdien i henhold til siste opptelling.

Hvis ikke annen periode er avtalt, skal forsikringstakeren innen hver måneds 30. dag oppgi til selskapet verdien av de forsikrede ting på den første dag i samme måned. Unnlates dette, blir forsikringsgrensen å betrakte som deklarerert. Deklareres et høyere beløp enn forsikringsgrensen, anses dette som anmodning om ny forsikringsgrense. Selskapet er ikke i ansvar for den nye grensen før ansvaret er bekreftet av selskapet.

2. Premie beregnet av 75% av forsikringsgrensen, betales forskuddsvis. Endelig avregning av premien foretas ved utgangen av forsikringstiden på grunnlag av deklarasjonene. Eventuell tilbakebetaling av premie er begrenset til 1/3 av samlet betalt forskuddspremie.

3. Forsikringssummen på skadedagen, jfr. vilkårenes bestemmelser om forsikringsverdi og underforsikring, fastsettes til:

Det sist deklarererte beløp med tillegg for prisstigning og inngåtte beholdninger etter deklarasjonsdagen. Inn- og utgåtte beholdninger beregnes på samme prisgrunnlag som for de øvrige beholdninger.

Før deklarasjonsbeløpet for første periode foreligger, betraktes den forsikringsverdi som fremgår av forsikringstakerens erklæring ved tegning/fornyelse som deklarerert. Forsikringssummen er uansett begrenset til den til enhver tid gjeldende forsikringsgrense for hver enkelt post i forsikringsbeviset.

#### **F.4. Lønn til ansatte.**

A. Forsikringen er utvidet til å omfatte utgifter til lønn, ferielønn, sosiale trygder og andre tariff- festede ytelser til ansatte som det i ansvarstiden ikke er nødvendig å beholde under den reduserte produksjon/omsetning. Utgiftene skal om mulig begrenses ved annen sysselsetting av denne arbeidskraft - eventuelt også utenom egen virksomhet.

B. Er forsikringssummen for lønn mindre enn den avtalte andel av sikredes samlede årlige utgifter til lønn m.v. til alle ansatte, erstattes en så stor del av utgiftene som svarer til forholdet mellom forsikringssummen og nevnte andel av slike utgifter.

#### **F.5. Løsøre og/eller varer hvor som helst.**

Forsikringen gjelder hvor som helst innen det området som er angitt i forsikringsbeviset. Uten særskilt avtale gjelder forsikringen ikke for ting i sikredes egne eller leide lokaler og lagerplasser.

Forsikringen omfatter ikke varer solgt med salgspant.

Forsikringsverdien er summen av tingenes verdi på samtlige steder hvor forsikringen gjelder.

#### **F.6. Modeller, mønstre, former m.v. Førsterisiko.**

Forsikringen (vilkårets pkt. B) omfatter modeller, mønstre, former, stanser, matriser, klisjeer, trykkplater, stående sats o.l., som er rekonstruert/gjenanskaffet innen 2 år.

#### **F.7. Ting/varer i kjøle-/fryseenhet eller kjøle-/fryserom.**

Forsikringen dekker skader inntil forsikringssummen på ting/varer ved utilsiktet svikt i frysesystem eller strømforsyning, men ikke hvis svikten skyldes streik eller lockout. I den beregnede erstatning fratrekkes 15% egenandel, minimum kr 2.000.

#### **F.8. Tyveri- og hæverksforsikring for motorkjøretøy på forhandlers område.**

1. Forsikringen gjelder for følgende kjøretøy; motorvogn, tilhenger, traktor og arbeidsmaskin beroende på sikredes område:

- a) Uregistrerte kjøretøy som står til salgs.
- b) Brukte og registrerte kjøretøy i inntil 3 dager etter at bilen er overdratt sikrede for salg.
- c) Solgte og registrerte, men ikke leverte kjøretøy.

Forsikringen gjelder også kjøretøy som nevnt ovenfor i dette punkt beroende andre steder, men da med forhøyet egenandel, se pkt 5.

2. Forsikringen omfatter tyveri- og hæverkskader.

3. Ved tyveri av tennings-, dør- eller bagasjeroms nøkler tilhørende de forsikrede kjøretøy, erstattes forhandlers selvkost for skifting av låser.

4. Sikkerhetsforskrift.

Følgene av å ikke overholde sikkerhetsforskriftene er nevnt i hovedforsikringsvilkårets pkt A.3.3:

- for brukte kjøretøy under pkt 1B skal skiltene med henvisning til vegtrafikklovens § 15, senest etter 3 dager være avmontert og levert Biltilsynet eller oppbevart betryggende på annen måte. Ved krav om erstatning for stjålet, uregistrert kjøretøy skal kvittering for innleverte skilt (eventuelt skiltene) sendes sammen med salgskontrakt og skademelding.
- tilhenger skal være låst med kulelås.
- nøkler til kjøretøy skal oppbevares i låst bygning eller låst rom/skap i bygning.

5. På inngjerdet område eller på område godkjent av selskapet er egenandelen som angitt i hovedvilkåret, hvis ikke annet er avtalt. Egenandelen for kjøretøy beroende andre steder er kr 10.000 pr skadet kjøretøy. Forøvrig gjelder hovedvilkåret.

#### **F.9. Boder, brakker og tilriggingsutstyr**

##### **F.9.1. Hvilke skader som dekkes**

Forsikringen er utvidet til å omfatte boder, brakker og tilriggingsutstyr oppad til forsikringssummen nevnt i forsikringsbeviset, når dette er en følge av en erstatningsmessig skade jf, vilkårenes pkt A.1 - A.4.2 samt A.4.4 – A.5.3, inntruffet i forsikringstiden.

##### **F.9.2. Sikring**

Dører, porter, luker og liknende skal være låst med minst en FG-godkjent låseenhet.

Nøkler skal oppbevares utilgjengelig for uvedkommende. Nøkler/koder skal oppbevares utenfor forsikringsstedet eller i FG-godkjent sikkerhetsskap forsynt med FGs merke eller ved at betrodd person bærer den på seg. Skapet skal være boltet fast til gulv eller vegg i henhold til produsentens monteringsanvisning. Når skap med kodelås tas i bruk, skal koden byttes.

Vinduer skal være lukket, haspet eller låst. Vindusrutene skal være solid festet. Utvendig glasslister skal ikke kunne fjernes med lett håndverktøy. Kravene til sikring av vinduer gjelder inntil 4 m over terreng eller når utbygg eller gjenstand tydelig gir innklatringsmulighet. Dette omfatter også vinduer i dør.

Bommer som benyttes til sikring og hengelåsbeslag skal være av stål og skal ha et tverrsnittmål på minst 60 x 10 mm eller annet med tilsvarende styrke.

Bommenes forankring skal minst tilsvare bommenes styrke.

Fester skal ikke kunne demonteres fra utsiden.

Bommenes hengelåsbeslag skal være av stål og ha samme styrke og dimensjon som hengelåsbøylene. Beslagets og hengelåsenes bøyle skal fylle hverandre.

Hengelåsbeslagene skal være slik konstruert at det beskytter lås og bøyle mot angrep.

Bommene skal låses med en FG-godkjent hengelås på hver bom, minimum klasse 3.

Hengelåsbeslagene skal være FG-godkjent og ha samme klasse som hengelåsene.

Brennbart avfall og brennbare materialer som ligger fritt eller i boder, brakker og tilriggingsutstyr uten permanent tilsyn, skal plasseres slik at brann i disse ikke kan smitte til bygning, og uansett minst 5 meter fra brennbar yttervegg, og ikke under brennbart tak eller vindusåpning. Brennbart avfall og brennbare materialer kan likevel plasseres nærmere bygning hvis det er oppbevart i lukket og låst container/oppbevaringsenhet konstruert slik at brann ikke kan spre seg fra containeren/oppbevaringsenheten.

#### **F.10 Varer tilhørende andre**

Forsikringen er utvidet til å omfatte varer tilhørende andre oppad til forsikringssum nevnt i forsikringsbeviset når dette er en følge av en erstatningsmessig skade jf. vilkårenes pkt A, inntruffet i forsikringstiden. Varene er medforsikret selv om forsikringstakeren ikke har forsikringsplikt, men bare i den utstrekning forsikringssummen overstiger verdien av egne og andres forsikringspliktige ting og eieren selv ikke har tilstrekkelig forsikring.

Selskapet kan med bindende virkning for medforsikrede etter dette punkt endre avtalen eller la den opphøre. Ved skadeoppgjør kan Selskapet forhandle med forsikringstakeren og utbetale erstatning til ham med bindende virkning for sikrede med mindre Selskapet har fått skriftlig meddelelse om den medforsikrede interesse etter at skaden inntraff og før oppgjør finner sted.

#### **F.11 Kunstnerisk utsmykning**

Forsikringen er utvidet til å omfatte bygningens kunstneriske utsmykning oppad til forsikringssummen nevnt i forsikringsbeviset når dette er en følge av en erstatningsmessig skade jf. vilkårene pkt A, inntruffet i forsikringstiden.

#### **F.12 Glass over 5m2**

Forsikringen er utvidet til å omfatte glass over 5m<sup>2</sup> oppad til forsikringssummen nevnt i forsikringsbeviset når dette er en følge av en erstatningsmessig skade jf. vilkårene pkt A.5, inntruffet i forsikringstiden.